

optrad die wij eerder in dit hoofdstuk schetsten met betrekking tot Vrinten.¹ Waar het ons nu op aankomt is, dat juist deze Payne Best in Den Haag instructie kreeg, de z.g. Duitse vluchteling Fischer te ontvangen, aan wie door majoor Chidson in datzelfde Den Haag nog geen jaar eerder de deur gewezen was. Had Chidson dan ook aan Londen niets meegedeeld over de vermoedelijke onbetrouwbaarheid van Fischer en 'dr. Solms'? Zo ja, dan was zijn waarschuwing terzijde gelegd. Men had in Londen omstreeks het uitbreken van de tweede wereldoorlog het Duitse *Spiel* nog niet doorzien. De *Secret Intelligence Service* wist uit tal van bronnen dat er aan de toppen van het Duitse militaire apparaat een sterke oppositie tegen Hitler bestond welke zelfs het ten val brengen van de *Führer* overwoog; die conclusie was juist. Maar SIS zag nog steeds, met dr. Spiecker, 'dr. Solms' als een authentiek vertegenwoordiger van die oppositie; die conclusie was onjuist.

Begrijpelijk was het, dat SIS met die veelbelovende oppositie in contact wilde treden. Wie kon daar beter voor zorgen dan 'dr. Solms' die, aldus Payne Best in zijn naoorlogs relaas, zo vaak '*reliable and often valuable information*' doorgegeven had? Waar nog bij kwam, dat 'dr. Solms' zijnerzijds in die tijd via Fischer had doen weten dat '*he had some most important news to give*', als hij er maar zeker van was dat hij '*a responsible British officer*' tegenover zich had.²

Wat was hierbij de Duitse opzet?

Aan Duitse kant ontvingen Fischer en 'dr. Solms' van de lente van '39 af hun instructies van een van de medewerkers van de afdeling van het SD-*Hauptamt* welke zich speciaal met contra-spionage bezig hield: dr. H. H. Knochen. Natuurlijk was deze er in geïnteresseerd, te weten met wie dr. Spiecker in Duitsland in contact stond, maar het zou van nog groter belang zijn indien men via de verbinding Fischer-Spiecker door kon dringen tot leden van de *Secret Intelligence Service*: allicht zou men in het contact met hen meer te weten komen over de organisatie, de werkwijze en wellicht ook de leden van Engelse spionagenetten in Duitsland. Bovendien mocht men aannemen dat *als* aan de Engelsen voorgespiegeld kon worden dat zij met een belangrijke oppositionele groep in Duitsland (die een fictie was) aanraking hadden, uit hun reacties iets zou blijken omtrent mogelijke contacten met andere groepen die in werkelijkheid bestonden – contacten die wellicht aan SD en *Abwehr* ontgaan waren. In de gehele operatie viel dus aanvankelijk aan Duitse kant het accent op de bestrijding en uitschakeling van binnenlandse tegenstanders van het regime; wellicht speelde óók bij deze of gene de

¹ Vonnis, 24 aug. 1942, van het *Volksgerichtshof* inz. F. J. Hermans en twee anderen (CDI). ² S. Payne Best: *The Venlo incident* (1950), p. 7.